

УДК 655.42:351.824.5(510)
DOI: 10.31866/2616-7654.6.2020.218611

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ КНИЖКОВОЮ ТОРГІВЛЕЮ В КНР

Чень Цзеген,
аспірант кафедри
інформаційної, бібліотечної та архівної справи
Харківської державної академії культури
(Харків, Україна)
e-mail: tsziegen@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1795-990X>

Актуальність дослідження визначена тим, що в останнім часом КНР демонструє стрімкий розвиток книжкового ринку, обумовлений раціональною організацією і управлінням книжковою сферою. Критичне осмислення досвіду роботи в цьому напрямку є цікавим і корисним для України. Мета статті – проаналізувати досвід в організації та управлінні книжковою торгівлею в КНР.

Головним методом, що використовується в роботі, є аналіз законодавчих матеріалів та інтернет-ресурсів державних органів управління КНР, статистичних даних.

У статті описано діяльність партійних і державних органів з управління книжковою галуззю, а саме Відділу пропаганди ЦК Компартії Китаю, Державного управління у справах преси і друку КНР, Міністерства культури КНР. Розглянуто законодавчу базу, що забезпечує функціонування галузі. Особливу увагу приділено «Закону про управління видавничим ринком». Висвітлено загальні напрями державної політики КНР, що впливають на процеси організації та управління книжковою торгівлею. Проаналізовано низку документів, прийнятих партійними і державними органами влади КНР і спрямованих на реформування книжкової справи.

З'ясовано, що питання організації та управління книжковою торгівлею в КНР вирішується шляхом оптимального поєднання державного регулювання і ринкових механізмів. Функції держави полягають у визначенні стратегічних напрямів розвитку галузі, створенні законодавчої бази, забезпеченні процесу стандартизації, нагляду та контролю. Держава створює сприятливі умови для розвитку галузі, які полягають у фінансовій підтримці проєктів, стимулюванні інвестицій, залученні іноземного капіталу, податкових знижках. Аналіз статистичних матеріалів свідчить, що така політика дає позитивні результати.

Досвід в організації та управлінні книжковою справою в КНР потрібно вивчати, оскільки країна демонструє швидкі темпи зростання книжкового ринку завдяки оптимальному поєднанню державного регулювання і ринкових механізмів.

Ключові слова: книжкова торгівля, КНР, організація і управління, державне регулювання, Державне управління у справах преси і друку КНР.

ВСТУП.

Книжкова торгівля виконує у суспільстві важливу соціальну функцію – доводить книгу до кінцевого споживача. Успішне виконання означеної місії напряму залежить від організації та управління цією сферою діяльності. Останнім часом КНР демонструє стрімкий розвиток книжкового ринку, зумовлений у тому числі і раціональною організацією та управлінням книжковою сферою. Слід зазначити, що принциповою відмінністю України і КНР є те, що Китай є соціалістична країна. Водночас там поєднується соціалістична модель господарства з елементами ринкової економіки. Ще у 2001 р. зі вступом КНР у Всесвітню торгову організацію був взятий курс на комерціалізацію книжкової галузі. І таке поєднання ринкових

відносин із державною підтримкою саме в книжковій галузі дає вагомий результат, оскільки книга є суспільно важливим товаром, що потребує виваженої державної політики до процесів книговиробництва та книгорозповсюдження. Саме такий досвід демонструє Китай. Критичне осмислення досвіду роботи в цьому напрямі є цікавим та корисним для України, адже вона проходила той же шлях переходу від адміністративно-командної системи управління книжковою галуззю до ринкової, але з менш вагомими результатами. Водночас, в Україні плідно розвиваються книгознавчі дослідження, результати яких можна плідно застосовувати до аналізу тих процесів, що відбуваються у книжковій сфері в КНР. Тому розгляд питання щодо організації та управління книжковою торгівлею в КНР є актуальним у сучасних умовах і слугуватиме взаємозбагаченню обох країн.

ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДґРУНТЯ.

Питанням організації та управління книжковою торгівлею, законодавчого забезпечення та державної підтримки книжкової галузі присвячені праці таких дослідників на пострадянському просторі, як О. Афонін, О. Бартнев, Г. Грет, Г. Глотова, О. Добровольський, С. Зорін, К. Індутна, Н. Кучіна, Б. Ленський, А. Мураховський, М. Сенченко та інші.

У своїй статті Г. Грет (2012) розглядає книжкову торгівлю як складову книжкової справи України, аналізує її сучасний стан, законодавчу базу та вплив на неї державної соціальної політики й особливостей економічного розвитку країни. В іншій статті науковиця констатує, що розвиток книжкового ринку напряму залежить від факторів макросередовища, до яких відносяться стан економіки, законодавства, демографічна ситуація в країні, розвиток технологій, рівень культури суспільства.

Важливим в організації та управління книжковою торгівлею є питання щодо державної політики у книжковій галузі. Г. Грет (2015) вирізняє дві стратегії ставлення держави до книжкової галузі: стратегію активного втручання і стратегію децентралізованого регулювання. Остання характеризується тим, що на перше місце виходять суб'єкти господарювання, а держава створює необхідні для розвитку економічні, правові та інші умови.

Критичний огляд взаємовідносин влади і книги в Україні містить монографія О. Афоніна та М. Сенченка (2009) «Українська книга в контексті світового книговидання». Автори також аналізують світовий досвід взаємин держави і книги. Вони зосереджуються на таких питаннях, як роль держави у процесах ціноутворення, у виробленні механізмів формування роздрібних цін, в організації виставок за кордоном. Але досвід КНР у цій монографії не розглядається.

Питанням державної політики України в галузі книговидання та книгорозповсюдження присвячене і дисертаційне дослідження А. Мураховського (2015), в якому він визначає її як «процес впливу на розвиток книжкової індустрії, що реалізується за допомогою законодавчих, адміністративних, економічних та організаційних методів, які мають бути системними, послідовними, забезпечувати її раціональне функціонування, сприяти задоволенню культурних, духовних і освітніх запитів суспільства у книзі» (с. 10).

Серед публікацій, у яких досліджуються питання книжкової індустрії саме в КНР, слід назвати збірку праць «The Publishing Industry in China» (2017) та мо-

нографію Qidong Yang (2019) «China's Publishing Industry: From Mao to the Market», але питання організації та управління книжковою торгівлею в них розглядається побіжно. Огляду загальних тенденцій розвитку книжкової торгівлі в КНР були присвячені публікації Ван Шуайтяня (2014) та Чен Цзегена (2019). Тож питання організації та управління книжковою торгівлею в КНР заслуговує на докладний розгляд.

Мета статті – проаналізувати досвід в організації та управлінні книжковою торгівлею в КНР.

Методи та матеріали дослідження – головними методами, що використовуються в роботі, є аналіз законодавчих матеріалів та інтернет-ресурсів державних органів управління КНР, аналіз статистичних даних.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Говорячи про організацію і управління у сфері книжкової торгівлі КНР, слід враховувати той факт, що країна – соціалістична держава, у якій правлячою партією є Комуністична партія Китаю. Саме тому у КНР функцію державного управління в галузі книжкової справи здійснює низка партійних та державних органів, кожен з яких виконує певні функції. Серед них: Відділ пропаганди ЦК Компартії Китаю, Державне управління у справах преси і друку КНР, Міністерство культури КНР.

Так, Відділ пропаганди ЦК Компартії Китаю, що є комплексним відділом ЦК Компартії Китаю, відповідає за ідеологічну роботу. Тому його діяльність у галузі книжкової справи спрямована, насамперед, на визначення керівних настанов у розвитку галузі, координацію зусиль з іншими структурами у виконанні ідеологічної місії. Безпосередньо державним управлінням галузі займається такий орган, як Державне управління у справах преси і друку КНР, що створене при Державній Раді, вищому органі виконавчої влади країни. У його функції в галузі книжкової справи входять нагляд та управління діяльністю з публікації та розповсюдження нових друкованих видань, інтернет-публікацій, аудіо- та відеопродукції. Головним документом у діяльності цього органу є п'ятирічний план випуску книжкових видань. На рівні провінцій аналогічні функції виконує Бюро у справах преси і друку. У його обов'язки входить організація виконання національних законів, положень та правил щодо преси та друку, авторського права, питання щодо реєстрації нових суб'єктів книжкової галузі, нагляду за діяльністю існуючих, виявлення фактів незаконної діяльності на місцевому рівні (年中国图书出版行业主管部门、监管体制、主要法规和政策【图】，2018).

Головними функціями управління Міністерства культури КНР у книжковій галузі є дослідження, розробка стратегій та планів, керівництв з реформування, координація, планування в контексті загального управління сферою культури.

У КНР сформована і ефективно діє система галузевого нагляду, що стежить за дотриманням чинного законодавства в галузі книжкової торгівлі. Усі суб'єкти, які займаються гуртовою та роздрібною торгівлею повинні пройти процедуру ліцензування.

Серед найважливіших законодавчих актів, що регулюють правові питання, пов'язані з книжковою сферою, слід назвати «Закон про авторське право Китайської Народної Республіки», «Закон про управління видавничою діяльністю», «Закон про управління поліграфічною промисловістю», «Закон про управління видавничим ринком».

У контексті даної проблеми на особливу увагу заслуговує «Закон про управління видавничим ринком» (出版物市場管理規定, 2016), що був прийнятий Державним управлінням у справах преси, друку, радіо, кіно і телебачення КНР (зараз Державне управління у справі преси і друку) у 2016 році, відмінивши попередній, який діяв із 2011 р. Він передбачає створення системи стандартизації, нагляду та управління діяльністю із розповсюдження публікацій. Кінцева мета – створення національної єдиної і відкритої, конкурентоспроможної та упорядкованої системи видавничого ринку, спрямованої на задоволення духовних і культурних потреб людей, сприяння формуванню соціалістичної культури. Положеннями Закону декларується державна підтримка галузі, що полягає у сприянні відкриттю та успішному функціонуванню книжкових магазинів і мереж, розвитку логістичних та інформаційних систем, інтеграції з іншими суміжними галузями. Водночас, Законом регламентуються вимоги до суб'єктів, які започатковують роздрібну або гуртову торгівлю книжковими виданнями, та описується процедура отримання дозволу на цю діяльність. Особливі вимоги стосуються тих суб'єктів, які займаються розповсюдженням підручників для початкових і середніх шкіл. Вимоги до них є більш суттєвими. Аналіз статей Закону дозволяє зробити висновки, що вони стосуються, насамперед, матеріальних та організаційно-управлінських складових, завдяки чому гарантується якість надання послуг. До них відносяться:

- можливості щодо збереження та транспортування видань, що полягають у наявності площі понад 5000 кв. м, власної системи логістики, яка пристосована для розповсюдження підручників у початковій та середній школі;
- наявність мережі книгорозповсюдження, пристосованої для поширення підручників у початковій та середній школі за замовленням, що повинна охоплювати не менше ніж 70% округів на місцевому рівні, та мати роздрібну торгівлю з відповідним резервом підручників;
- наявність системи управління інформацією, що відповідає галузевому стандарту;
- наявність надійної системи управління, механізмів попередження та контролю ризиків і можливостей для дій у надзвичайних ситуаціях;
- досвід гуртового бізнесу понад п'ять років, останні три роки без суттєвих порушень законів та інших нормативних актів.

Виконання зазначених у положеннях Закону вимог суворо контролюється.

Законом також передбачається можливість залучення іноземних інвестицій у книжкову галузь. Створювати власні точки роздрібного продажу можуть також книжкові і читачькі клуби, видавництва, підприємства гуртової торгівлі. Положення Закону регламентує процедуру подачі заявок на дозвіл займатися такою діяльністю. Також положення унормовує процедуру управління видавничим ринком, яка містить перелік певних обмежень на поширення видань, що порушують чинне законодавство, а також правил, які стосуються діяльності суб'єктів книжкової торгівлі (出版物市場管理規定, 2016).

Серед заборон, що стосуються видавничої продукції, «Закон про управління видавничою діяльністю» зазначає наступні:

- видання не повинно протидіяти головним принципам, визначеним Конституцією країни;

- видання не повинно створювати загрози національній єдності, суверенітету та територіальній цілісності;
- видання не повинно розголошувати державну таємницю, нести загрозу національній безпеці або наносити збиток національним цінностям та інтересам;
- видання не повинно розпалювати національну ненависть, етнічну дискримінацію, підрив національної єдності або посягання на національні традиції та звичаї;
- видання не повинно проповідувати культу й забобони;
- видання не повинно порушувати суспільний порядок й підривати соціальну стабільність;
- видання не повинно пропагувати непристойність, азартні ігри, насильство;
- видання не повинно містити образи або клеп, утиски законних прав та інтересів інших осіб;
- видання не повинно наражати на небезпеку соціальну мораль, національні культурні традиції;
- видання не повинно порушувати інші закони (出版管理条例, n.d.).

Особливі вимоги висуваються до видань, орієнтованих на неповнолітніх.

Таким чином, можна стверджувати, що у КНР створено законодавчу базу розвитку книжкової галузі, яка постійно оновлюється (з'являються нові редакції існуючих законів, приймаються нові законодавчі акти).

На процеси організації і управління книжковою торгівлею впливають і загальні напрями державної політики КНР. Так, у 2007 р. на XVII з'їзді Китайської Комуністичної партії Китаю Голова КНР Ху Цзиньтао виступив із промовою, в якій один із розділів було присвячено підтримці розвитку і процвітання соціалістичної культури (Галеєва, 2013). У 2009 р. Державна Рада обнародувала «План активізації культурних індустрій», що містив детальне викладення заходів для досягнення цілей, які були визначені в доповіді Ху Цзиньтао. План передбачав поглиблення реформ культурної системи, стимулювання життєздатності всього суспільства в галузі культурної творчості, залучення іноземного капіталу в галузі культурної індустрії, поєднання державної та приватної власності, розвиток індустрії культури, збільшення державних інвестицій, податкової, фінансової та іншої підтримки. Серед конкретних заходів, передбачених планом, слід зазначити збільшення інвестицій, субсидювання процентних ставок за кредитами, проєктних субсидій у культурні індустрії з боку центральних та місцевих органів влади. Також передбачалося створити китайський інвестиційний фонд індустрії культури (年中国图书出版行业主管部门、监管体制、主要法规和政策【图】 , 2018).

У межах реалізації зазначеного плану в 2009 р. Головне управління у справах преси і друку випустило «Керівництво з подальшої підтримки реформи преси та видавничої справи», в якому були окреслені заходи щодо трансформації некомерційних видавничих об'єднань у ринково-орієнтовані, розвитку приватних структур, реалізації «експортної» стратегії. З'їзд керівників преси та видавничих домів Китаю, що відбувся через кілька місяців, підтвердив наміри країни реформувати книжкову галузь у ринково-орієнтований бізнес.

А в 2010 р. Міністерством культури і промисловим комерційним банком Китаю була підписана «Домовленість про стратегічну співпрацю у підтримці розвитку культурних індустрій», згідно з якою банк надаватиме комплексні фінансо-

ві інноваційні продукти і послуги професійним організаціям культурної індустрії (Галеєва, 2013).

У 2012 р. Державне управління у справах преси та друку підготувало «Положення про підтримку участі приватного капіталу у видавничій діяльності», в якому було запропоновано десять практичних заходів. Зокрема, там передбачалася підтримка участі приватного капіталу в підприємствах гуртової та роздрібно-книжкової торгівлі (年中国图书出版行业主管部门、监管体制、主要法规和政策【图】 , 2018).

Суттєвою підтримкою розвитку книжкової торгівлі стало прийняте Міністерством фінансів та Державною податковою адміністрацією «Повідомлення про продовження просунення пільгової політики стосовно культурного податку на додану вартість і податку на підприємницьку діяльність», в якому книжкова гуртова торгівля звільнялася від податку строком на чотири роки (年中国图书出版行业主管部门、监管体制、主要法规和政策【图】 , 2018).

На подальший розвиток книжкової сфери був спрямований і прийнятий у 2014 р. Державним управлінням у справах преси, друку, радіо, кіно і телебачення КНР «План реалізації для поглиблення реформи системи преси та друку», в якому передбачалися і заходи з реформування книжкової торгівлі (年中国图书出版行业主管部门、监管体制、主要法规和政策【图】 , 2018).

Таким чином, бачимо, що в період із 2010 по 2015 рік у КНР була проведена реформа книжкової індустрії, метою якої було створення сучасної клієнтоорієнтованої системи книговидавання та книгорозповсюдження, що полягала в суттєвому збільшенні масштабів. Так, за п'ять років національний дохід від діяльності в галузі книговидавання, поліграфії, книжкової торгівлі збільшився на 73,3 %, загальний прибуток зріс на 56 %, сумарний тираж книг збільшився на 13,1 %, виручка від продажі електронних видань збільшилася на 318 %. За сукупною кількістю примірників друкованої продукції КНР вийшла на перше місце в світі, а за сумарною кількістю електронних видань і масштабом поліграфічної промисловості – на друге ("Краткий обзор", 2016). Подальший розвиток книжкового ринку демонструє стабільне зростання. Так, згідно із щорічним звітом про книжкову індустрію, опублікованим на початку 2019 р., наприкінці 2018 р. у КНР було 225 000 книжкових магазинів, що на 4,3 % більше, ніж у попередньому році. Таке зростання кількості книжкових магазинів стало можливим саме завдяки сприятливій державній політиці, спрямованій на стимулювання розвитку галузі. Цьому сприяло і прийняття у 2016 р. Національного керівництва з підтримки книжкової галузі. Так, лише в Пекіні за півроку було надано 50 млн юаней 151 книжковому магазину ("Industrial Number", 2019).

За цей час у книжковій галузі відбулися і суттєві структурно-інституціональні зміни. Були розділені функції корпорацій і держави в галузі культури, відбулося розмежування адміністративних органів і суспільних інститутів, відокремлені функції суспільного управління від функцій управління активами, розділені функції регулювання та виконання. У результаті цього видавничі, поліграфічні та книгорозповсюджувальні підприємства стали самостійними корпоративними юридичними особами. Було організовано понад 130 видавничих корпорацій, більшість з яких мають і власну систему книгорозповсюдження. Кілька з них увійшли в топ-50 світових видавництв. Це, наприклад, China Publish Group Corporation

(CPG) – найбільша і найвпливовіша книготоргова і книговидавнича група, що з 2008 р. входить у список 30 великих культурних підприємств. CPG включає 40 видавничих компаній із 96 дочірніми компаніями, які щорічно випускають понад 10 000 назв книг, аудіовізуальних публікацій, електронних та онлайн-публікацій. Стратегічна мета CPG – стати серйозним гравцем у світовій видавничій індустрії і створити провідну сучасну потужну глобальну видавничу групу ("China Publishing Group", n.d.).

Важливу роль в управлінні будь-якою галуззю відіграють процеси збору, обробки та аналізу інформації, що забезпечують прийняття вірних управлінських рішень. Авторитетне джерело такої інформації у книжковій галузі – платформа OpenBook, яка є провідним постачальником даних та інформаційних послуг для книжкової індустрії. OpenBook була заснована в 1998 р., і є приватною дослідницькою компанією, яка розробила потужну систему моніторингу і відстеження інформації щодо роздрібного продажу книжкової продукції, що охоплює 1200 міст КНР. Вона створила базу даних, яка включає мільйони книг. Система моніторингу та відстеження обслуговує урядові структури, понад 500 видавництв та 3000 магазинів (традиційних і інтернет), платформи для цифрового контенту і авторів. Ця система дозволяє приймати ефективні управлінські рішення, інтенсифікує загальні процеси управління як у галузі, так і в окремих компаніях, сприяє підвищенню цінності бренду окремих кампаній. Від моменту утворення OpenBook отримала понад 40 авторських прав на власне програмне забезпечення. Вона також брала участь у розробці промислового стандарту «Статистика виробництва і розповсюдження книг, газет, періодичних видань та електронних публікацій».

Одним з основних продуктів компанії є звіти щодо стану книжкового ринку. Так, OpenBook готує «Щорічний зведений звіт про ринок роздрібною торгівлі книгами в Китаї», «Звіт про аналіз каналів збуту», завдяки яким можна сформулювати уявлення щодо обсягів ринку, тенденцій його розвитку, рівня конкуренції, продуктів, каналів збуту та інших ринкових характеристик. Компанія також займається відстеженням та моніторингом продажу книжкових видань завдяки системі запитів і аналізу SMART OpenBook. Для кожної опублікованої книги система відстежує статистику продажу книг. Система SMART здатна надавати цільові дані про продажі книг, товарні запаси, наявність на складі, початкові продажі та іншу інформацію як щотижня, так і щомісяця. Окрім того, OpenBook щотижня і щомісяця складає рейтинг найбільш продаваних книг, який включає в себе бестселери, нещодавно опубліковані книги і нещодавні бестселери для понад 300 категорій сегментації ринку (на основі чотирирівневої стандартизованої системи сегментації ринку, створеної OpenBook).

Також OpenBook надає консультаційні та асистентські послуги іноземним видавцям щодо виходу на книжковий ринок Китаю. Компанія допомагає іноземним видавцям визначитися із можливостями розвитку власного книжкового бізнесу в КНР. Важливим є те, що компанія надає послуги у сфері міжкультурної комунікації. OpenBook надає коротку ринкову інформацію для іноземних посольств у Китаї, агентств та інших організацій, щоб допомогти зрозуміти організацію та ті процеси, що відбуваються, у книжковій індустрії КНР. OpenBook організовує взаємодію і комунікаційні заходи, а також послуги з перевірки бізнесу для зарубіжних і місцевих підприємств. Також компанія регулярно надає список бестсе-

лерів для публікації в іноземних засобах масової інформації, включаючи художні, документальні і дитячі книги, що надійшли на ринок роздрібної торгівлі в Китаї. OpenBook регулярно публікує інформацію про ринок роздрібної торгівлі в Китаї ("Beijing OpenBook", n.d.).

Суттєві зміни відбулися і у ставленні до проблеми пропаганди читання, що значно збільшило кількість читаючих у країні: отримала подальший розвиток програма «Читання для всіх», засновано національний День читання. На сьогоднішній Китай очолює рейтинги найбільш читаючих країн світу (Цюнь Ян, 2014). Це теж, безумовно, позитивний фактор для розвитку книжкової торгівлі.

ВИСНОВКИ.

Аналіз діяльності партійних та державних органів (Відділ пропаганди ЦК Компартії Китаю, Державне управління у справах преси і друку КНР, Міністерство культури КНР) у галузі книжкової справи дозволив дійти висновку, що кожен із них виконує свої функції в розвитку і реформуванні книжкової сфери. Питання організації та управління книжковою торгівлею в КНР вирішується шляхом оптимального поєднання державного регулювання та ринкових механізмів. Функції держави полягають у визначенні стратегічних напрямків розвитку галузі, створенні законодавчої та нормативної бази, забезпеченні процесу стандартизації, нагляду і контролю. Держава створює сприятливі умови для розвитку галузі, що полягають у фінансовій підтримці проєктів, стимулюванні інвестицій, залученні іноземного капіталу, податкових знижках. Аналіз статистичних матеріалів показує, що реформа книжкової індустрії (2010–2015 рр.) дала позитивні результати: підприємства книгорозповсюдження стали самостійними корпоративними юридичними одиницями, зростає кількість потужних видавничих корпорацій із власною системою книгорозповсюдження, стрімко зросли прибутки галузі, КНР вийшла на перше місце в світі за кількістю примірників друкованої продукції, спостерігається стабільне зростання кількості книжкових магазинів. Ефективному функціонуванню книжкового ринку сприяє здійснення його систематичного моніторингу (масштабів, тенденцій розвитку, ступеня конкуренції, номенклатури продукції тощо) і забезпечення відстеження інформації щодо роздрібного продажу книжкової продукції з подальшим аналітичним узагальненням і прозорим представленням отриманих даних, які стають підґрунтям для ухвалення ефективних урядових рішень і бізнесової активності. Перспективою подальших досліджень може стати аналіз на рівні організації та управління окремими ланками системи книгорозповсюдження (гуртова торгівля, роздрібна торгівля, інтернет-торгівля).

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Афонін О. В., Сенченко М. І. Українська книга в контексті світового книговидання. Київ : Кн. палата України, 2009. 277 с.
- Ван Шуайтянь. Основные тенденции развития системы книгораспространения в КНР. *Скворцовские чтения. Библиотечное дело – 2014: библиотечно-информационная деятельность и документно-информационные коммуникации в сфере культуры и образования* : материалы Девятнадцатой междунар. науч. конф. (23–24 апр. 2014 г.). Москва, 2014. Ч. 1. С. 131–133.

- Галеєва А. А. Китай: плани нової культурної революції. URL: http://infoculture.rsl.ru/donArch/home/KVM_archive/articles/2013/02/2013-02_r_kvm-s3.pdf (дата звернення: 15.10.2020).
- Грет Г. П. Книгораспространение как важная составляющая современного книжного рынка Украины. *Труды БГТУ*. 2015. № 9 : Издательское дело и полиграфия. С. 78–80.
- Грет Г. Книгорозповсюдження в структурі книжкової справи України *Вісник Львівського університету. Серія: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології*. 2012. Вип. 7. С. 105–116.
- Краткий обзор индустрии книгоиздания в Китае за 2010–2015г. *International Publishing Weekly*. 2016. 22 авг. URL: <https://cutt.ly/pgCht3q> (дата звернення: 15.10.2020).
- Мураховський А. Л. Концептуальні засади державної політики України в галузі книговидавання та книгорозповсюдження : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.03 / Харків. держ. акад. культури. Харків, 2015. 19 с.
- Чень Цзеген. Книгораспространение в книжной культуре КНР: современное состояние, проблемы. *Берковские чтения – 2019. Книжная культура в контексте международных контактов* : материалы V Междунар. науч. конф. Пинск, 2019. С. 572–578.
- Цюн Ян. Современное состояние и стратегия национальной программы поддержки и развития чтения в КНР. *Библиотековедение*. 2014. № 3. С. 100–105.
- Beijing OpenBook. URL: <https://cutt.ly/2gChn8h> (accessed: 17.10.2020).
- China Publishing Group. URL: <https://cutt.ly/BgChIO1> (accessed: 17.10.2020).
- Industrial Number of bookstores growing in the country. *China Daily. Xinhua*. 2019. January 21. URL: <https://cutt.ly/wgChHBV> (accessed: 17.10.2020).
- Qidong Yang. China's Publishing Industry: From Mao to the Market. CP, Elsevier Ltd, 2019. 320 p. *The Publishing Industry in China / Edited By Robert Baensch*. London ; New York : Routledge, Taylор and Francis Group, 2017. 16 p.
- 年中国图书出版行业主管部门、监管体制、主要法规和政策【图】 [Державні органи, регулюючі системи, законодавчі акти, політика в видавничій справі] URL: <https://cutt.ly/FgChCD5> (accessed: 17.10.2020).
- 出版物市场管理规定 [Закон про управління видавничим ринком] URL: <https://cutt.ly/dgCh74H> (accessed: 17.10.2020).
- 出版管理条例 [Закон про управління видавничою діяльністю] URL: <https://cutt.ly/tgCjwHw> (accessed: 17.10.2020).

REFERENCES

- Afonin, O. V., & Senchenko, M. I. (2009). *Ukrainska knyha v konteksti svitovoho knyhovydannia [Ukrainian book in the context of world book publishing]*. Knyzhkova palata Ukrainy [in Ukrainian].
- Van Shuaitian. (2014, April 23–24). Osnovnye tendencii razvitiia sistemy knigorasprostraneniia v KNR [The main trends in the development of the book distribution system in China]. In *Skvortcovskie chteniia. Bibliotechnoe delo–2014: bibliotechno-informatcionnaia deiatelnost i dokumentno-informatcionnye kommunikacii v sfere kultury i obrazovaniia*, Proceedings of the 19 International Scientific Conference (Vol. 1, pp. 131–133), Moscow, Russia [in Russian].
- Galeeva, A. A. (2013). *Kitai: plany novoi kulturnoi revoliucii [China: plans for a new cultural revolution]*. http://infoculture.rsl.ru/donArch/home/KVM_archive/articles/2013/02/2013-02_r_kvm-s3.pdf [in Russian].
- Gret, G. P. (2015). Knigorasprostranenie kak vazhnaia sostavliaiushchaia sovremennogo knizhnogo rynku Ukrainy [Book distribution as an important component of the modern book market of Ukraine] *Trudy BGTU. Izdatelskoe delo i poligrafia*, 9, 78–80 [in Russian].

- Gret, G. (2012). Knyhorozpovsiudzhennia v strukturi knyzhkovoi spravy Ukrainy [Book distribution in the structure of book business in Ukraine] *Visnyk of the Lviv University. Series Bibliology, library studies and informtions tehnologies*, 7, 105–116 [in Ukrainian].
- Kratkii obzor industrii knigozdaniiia v Kitae za 2010–2015g. [A Brief Overview of the Book Publishing Industry in China 2010–2015]. (2016, August 9). *International Publishing Weekly*. <https://cutt.ly/pgCht3q> [in Russian]
- Murakhovskiy, A. L. (2015). *Kontseptualni zasady derzhavnoi polityky Ukrainy v haluzi knyhovydannia ta knyhorozpovsiudzhennia [Conceptual foundations of the state policy of Ukraine in the field of book publishing and book distribution]*. [Abstract of PhD Dissertation, Kharkiv State Academy of Culture] [in Ukrainian].
- Chen Tczegen. (2019, May 29–30). Knigorasprostranenie v knizhnoi kulture KNR: sovremennoe sostoianie, problemy [Book distribution in the book culture of the PRC: current status, problems]. In *Berkovskie chteniya – 2019. Knizhnaia kultura v kontekste mezhdunarodnykh kontaktov [Berkov Readings – 2019. Book Culture in the Context of International Contacts]*. Proceedings of the 5 International Scientific Conference (pp. 572–578). Pinsk, Belarus [in Russian].
- Tciun Ian. (2014). Sovremennoe sostoianie i strategiiia natsionalnoi programmy podderzhki i razvitiia chteniia v KNR [Current status and strategy of the national reading support and development program in China]. *Bibliotekovedenie [Russian Journal of Library Science]*, 3, 100–105 [in Russian].
- Beijing OpenBook. (n.d.). Retrieved Oktober, 17, 2020, from <https://cutt.ly/2gChn8h> [in English].
- China Publishing Group. (n.d.). Retrieved Oktober, 17, 2020, from <https://cutt.ly/BgChIO1> [in China].
- Industrial Number of bookstores growing in the country. (2019, January 21). *China Daily Xinhua*. <https://cutt.ly/wgChHBV> [in China].
- Qidong Yang. (2019). *China's Publishing Industry: From Mao to the Market*. Elsevier Ltd [in English].
- Baensch, R. (Ed.). (2017). *The Publishing Industry in China*. Routledge, Taylol and Francis Group [in English].
- 年中国图书出版行业主管部门、监管体制、主要法规和政策【图】 [Public authorities, regulatory systems, legislative acts, publishing policy]. (2018). <https://cutt.ly/FgChCD5> [in China].
- 出版物市场管理规定 [Law on the Management of the Publishing Market] (2016). <https://cutt.ly/dgCh74H> [in China].
- 出版管理条例 [Law on Management of Publishing Activities] (n.d.). Retrieved Oktober, 17, 2020, from <https://cutt.ly/tgCjwHw> [in China].

UDC 655.42:351.824.5(510)

Chen Tsziegen,
*graduate student of the Information,
Library and Archival Department,
Kharkov State Academy of Culture
(Kharkiv, Ukraine)
e-mail: tsziegen@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1795-990X>*

ORGANIZATION AND MANAGEMENT OF THE BOOK TRADE IN PRC

The research urgency is caused by the fact that in recent years, China is showing rapid development of the book market due to the rational organization and management book sector. Critical reflection of work experience in this direction is interesting and useful for Ukraine. The aim of this article is to analyze the experience in the organization and management of the book trade in China.

Research method used is the analysis of the legal materials and Internet-resources of state bodies of China and statistical data.

The article describes the activities of a number of party and government organs of management in book industry, namely the propaganda Department of the Central Committee of the Communist party of China, State administration of press and print of the PRC, the Ministry of culture of the PRC. The legislative framework ensuring the functioning of the industry is reviewed. Special attention is paid to the “Law on administration of publishing market”. The article describes the general directions of the state policy of the PRC that affect the processes of organization and management of book trade. A number of documents adopted by the party and state authorities of the PRC and is aimed at the reform of book publishing has been analyzed.

It was clarified that the organization and management of the book trade in China is solved through the optimal combination of state regulation and market mechanisms. The functions of the state are to determine strategic directions of the industry development, the establishment of a legislative base, ensuring process standardization, supervision and control. The state creates favorable conditions for the industry development which lie in the financial support of the projects, encourage investment, and attract foreign capital, tax credits. The analysis of statistical materials shows that this policy gives positive results.

Experience in organizing and managing the book industry in the PRC need to be studied, as the country shows a rapid growth of the book market due to optimal combination of state regulation and market mechanisms.

Keywords: book trade, China, organization and management, state regulation, State administration of press and print of the PRC.